

Michał Kuś
Adam Szynol
Uniwersytet Wrocławski

Europejskie Obserwatorium Dziennikarskie – promocja dobrych praktyk w dziennikarstwie i transfer wiedzy o mediach¹

Europejskie Obserwatorium Dziennikarskie (European Journalism Observatory — EJO) zostało powołane do życia wiosną 2004 roku jako instytucja *non profit*, afiliowana przy Università della Svizzera italiana w Lugano (Szwajcaria, kanton Ticino). Jego założycielami byli: profesor Stephan Ruß-Mohl (Università della Svizzera italiana) oraz włoski dziennikarz, Marcello Foa, piszący także dla gazet włoskojęzycznych w Szwajcarii. Projektem od początku kieruje prof. Ruß-Mohl. Działalność EJO finansują: Fondazione per il Corriere del Ticino, Università della Svizzera italiana oraz fundacje: Fredricha Eberta i Presse-Haus NRZ.

Podstawą działalności Obserwatorium było założenie, że media i dziennikarstwo są integralną częścią szybko zmieniającego się świata. Zmiany technologiczne, ekonomiczne i polityczne w mediach są bowiem ściśle związane z głównymi tendencjami rozwojowymi współczesnego życia. Duży wpływ na media i dziennikarstwo ma również globalizacja oraz coraz ściślejsza integracja polityczna i gospodarcza Europy. Równocześnie jednak można zauważyć, że eksperci od spraw mediów, a także sami dziennikarze poświęcają zbyt mało uwagi nowym trendom w swojej branży w sąsiednich krajach. Wiąże się to głównie z nieznajomością języków (wobec dużego zróżnicowania językowego Europy), choć problemem jest także brak wiarygodnych źródeł informacji lub umiejętności dotarcia do nich.

¹ <http://pl.ejo-online.eu>.

Naprzeciw tego rodzaju potrzebom środowisk związanych z branżą medialną, a także środowisk akademickich, badaczy mediów, wychodzi w swojej działalności Europejskie Obserwatorium Dziennikarskie. Poprzez śledzenie i porównywanie trendów w dziennikarstwie oraz poprzez analizę badań nad mediami EJO stara się budować więzi pomiędzy różnymi kulturami i tradycjami dziennikarskimi, występującymi przede wszystkim w Europie i USA.

Zasadniczym celem tych działań jest poprawa jakości dziennikarstwa, głównie na Starym Kontynencie. Europejskie Obserwatorium Dziennikarskie pomaga dziennikarzom, redaktorom i zarządzającym mediami niwelować przepaść, jaka dzieli nauki o komunikowaniu i praktyczne wykonywanie zawodu. Warto zauważyć, że za wybitne osiągnięcia w promowaniu wysokiej jakości dziennikarstwa Obserwatorium otrzymało w 2005 roku nagrodę szwajcarskiego Stowarzyszenia na rzecz Jakości w Dziennikarstwie (Verein Qualität im Journalismus). Wszystkie działania EJO są prezentowane w Internecie, będącym główną platformą prezentacji aktywności Obserwatorium i jego pracowników.

Wśród wartości i idei promowanych przez EJO są przede wszystkim:

a) **D z i e n n i k a r s k i p r o f e s j o n a l i z m**. Znajomość nie tylko przemysłu medialnego, ale i wieloletnie doświadczenie dziennikarskie sprawiają, że badacze pracujący dla Europejskiego Obserwatorium Dziennikarskiego trafnie wybierają tematy ważne dla dziennikarzy, redaktorów naczelnych i innych osób zatrudnionych w przemyśle medialnym.

b) **M i ę d z y n a r o d o w a p e r s p e k t y w a**. Analiza porównawcza kierunków rozwojowych w krajach Europy pozwala na zidentyfikowanie nowych trendów w dziennikarstwie we wczesnym stadium ich rozwoju.

c) **T r a n s f e r w i e d z y**. Wyniki badań prowadzonych przez Europejskie Obserwatorium Dziennikarskie oraz wyniki badań prowadzonych przez inne instytuty są publikowane na stronach EJO w przystępny i atrakcyjny sposób.

d) **A k a d e m i c k a w i a r y g o d n o ś ć**. Badania prowadzi grupa dziennikarzy i naukowców ze Szwajcarii, z Niemiec, Włoch, Austrii, Łotwy i Polski. Gwarantem ich niezależności jest Università della Svizzera italiana w Lugano i ciągłość finansowania projektu.

e) **W i e l o j ę z y c z n o ś ć**. Analizy i krótkie referaty naukowe są dostępne w pięciu językach — włoskim, niemieckim, angielskim, łotewskim i polskim. Dłuższe prace naukowe publikuje się w oryginale. Ich krótkie streszczenia są dostępne w pozostałych językach.

Działalność EJO widoczna jest przede wszystkim na stronach internetowych. Publikacje badaczy i współpracowników Obserwatorium są dostępne na stronie www.ejo.ch w języku włoskim, angielskim, niemieckim, łotewskim i polskim. Analizy zostają przetłumaczone tylko wtedy, gdy uzna się je za ważne dla określonego obszaru językowego. Ponadto Europejskie Obserwatorium Dziennikarskie prowadzi projekty

naukowe związane z badaniami nad nowymi trendami w dziennikarstwie w Europie i w Stanach Zjednoczonych, ze szczególnym naciskiem na innowacje i tak zwane dobre praktyki.

Badacze EJO redagują nie tylko teksty o charakterze naukowym, ale także dziennikarskim. Ich artykuły i analizy są publikowane w najważniejszych dziennikach oraz w czasopiśmie branżowych i naukowych. Celem tych działań jest transfer wiedzy oraz upowszechnianie wyników badań empirycznych wśród praktyków mediów i szerokiej publiczności. Efekty aktywności pracowników Obserwatorium są prezentowane podczas wydarzeń o charakterze ściśle naukowym. Konferencje i warsztaty stanowią idealną okazję do wymiany opinii i doświadczeń między naukowcami i praktykami mediów.

Plany rozwoju działalności EJO związane są zarówno z tworzeniem kolejnych wersji językowych (planowane jest bowiem poszerzenie grona partnerów między innymi o Czechy, Serbię, Ukrainę i kraje nordyckie), jak i z rozwojem nowych inicjatyw badawczych i edukacyjnych. Duży nacisk kładzie się na przybliżanie działalności Obserwatorium obecnym i przyszłym praktykom branży medialnej. W tym celu konsorcjum planuje organizację cyklicznych wydarzeń (warsztaty, szkoły letnie), podczas których ich uczestnicy będą mieli okazję skorzystać z dorobku naukowego i praktycznego zarówno badaczy i współpracowników EJO, jak i zaproszonych prominentnych gości.

Polska wersja strony internetowej EJO (<http://pl.ejo-online.eu>) działa od 2007 roku. Jej inicjatorką i założycielką była Angelika Wyka — badaczka mediów, dziennikarka, tłumaczka i doktorantka Uniwersytetu Goethego we Frankfurcie nad Menem. Od kwietnia roku 2010 partnerem odpowiedzialnym za polską część projektu EJO jest Zakład Komunikowania Społecznego i Dziennikarstwa w Instytucie Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Kierownikiem projektu jest prof. Bogusława Dobek-Ostrowska. Redaktorami polskiej wersji strony internetowej EJO od 1 kwietnia 2010 są dr Michał Kuś (odpowiedzialny za bieżącą działalność strony WWW) oraz dr Adam Szynol z Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Wrocławskiego (redaktor-doradca, recenzent tekstów).

Z redakcją polskiej wersji strony EJO współpracują dr Michał Głowacki (Uniwersytet Wrocławski) oraz mgr Marta Szobka (doktorantka, Uniwersytet Warszawski). Tłumaczeniami tekstów zajmują się między innymi mgr Kornelia Trytko (Uniwersytet w Aarhus, Dania) oraz mgr Anna Gruhn (doktorantka, Uniwersytet Wrocławski). Redakcja jest otwarta na wszelkie propozycje współpracy, w szczególności ze strony praktyków i badaczy mediów, chcących publikować wyniki swoich prac na stronie Europejskiego Obserwatorium Dziennikarskiego. Zainteresowanych współpracą prosimy o kontakt z redaktorami serwisu, a wszystkich medioznawców, praktyków i amatorów dziennikarstwa zachęcamy do stałej lektury naszej strony.